

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 35/2017

2 Νοεμβρίου, 2017

[ΝΑΘΑΝΑΗΛ, ΠΑΡΠΑΡΙΝΟΥ, ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ, ΛΙΑΤΣΟΥ,
ΠΟΥΤΙΟΥΡΟΥ, Δ/ΣΤΕΣ]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΦΥΓΟΔΙΚΩΝ ΝΟΜΟ
ΤΟΥ 1970

KAI

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ SEIF ELDIN
MOSTAFA MOHAMED EMAM ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

SEIF ELDIN MOSTAFA MOHAMED EMAM

Εφεσείων/αιτητής

KAI

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εφεσίβλητου/καθ' ού η αίτηση

.....
N. Χαραλαμπίδον (κα), για τον εφεσείοντα

E. Λοϊζίδον (κα), Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, για τον εφεσίβλητο

.....

ΝΑΘΑΝΑΗΛ, Δ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου
Θα δώσει η Δικαστής Πούγιουρου

.....

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Α. ΠΟΥΓΙΟΥΡΟΥ, Δ: Σύμφωνα με τα ουσιώδη και αδιαμφισβήτητα γεγονότα που απορρέουν από την παρούσα έφεση η Αραβική Δημοκρατία της Αιγύπτου αιτήθηκε στη βάση διμερούς συμφωνίας της με την Κυπριακή Δημοκρατία (που στο εξής θα αναφέρεται «η Συμφωνία»), η οποία κυρώθηκε με τον περί της Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για την Έκδοση Φυγοδίκων (Κυρωτικό) Νόμο του 1996 (Ν. 13 (III)/96) την έκδοση του εφεσείοντα προς το σκοπό δίωξης του για τα εξής αδικήματα που κατ' ισχυρισμό έχει διαπράξει σύμφωνα με τη νομοθεσία της Αιγύπτου:

- (α) Αεροπειρατεία, αντίσταση κατά των αρχών και κράτηση ομήρων, κατά παράβαση των άρθρων 88 και 88bis του Ποινικού Κώδικα.
- (β) Πράξεις που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια αεροσκάφους, κατά παράβαση του άρθρου 168 του Νόμου Πολιτικής Αεροπορίας 28/1981.
- (γ) Ενέργειες κατά παράβαση των άρθρων 22 και 24 του Νόμου Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας 94/2015.

Το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας κατόπιν ακρόασης ενέκρινε την αίτηση διατάσσοντας ταυτόχρονα την κράτηση του εφεσείοντα μέχρι την έκδοση του στην Αίγυπτο για να ασκηθεί εναντίον του ποινική δίωξη για

τα πιο πάνω αδικήματα, εφόσον είχε ικανοποιηθεί ότι πληρούντο οι προϋποθέσεις που τέθηκαν από τη Συμφωνία και τις σχετικές νομοθετικές πρόνοιες.

Στις 11/10/16 ο εφεσείων υπέβαλε την Πολιτική Αίτηση αρ. 121/16 στο Ανώτατο Δικαστήριο για την έκδοση εντάλματος habeas corpus, προσβάλλοντας τη νομιμότητα της κράτησης του. Το Δικαστήριο με την απόφαση του ημερ. 16/2/17 απέρριψε την αίτηση και δεν εξέδωσε οποιαδήποτε διαταγή για έξοδα.

Με την υπό κρίση έφεση επιδιώκεται η ανατροπή της πρωτόδικης απόφασης ημερ. 16/2/17 με οκτώ λόγους έφεσης, που πολύ συνοπτικά είναι οι εξής:

1. Το πρωτόδικο Δικαστήριο εσφαλμένα αποφάσισε ότι δεν εμποδίζει την έκδοση του εφεσείοντα στην Αίγυπτο το γεγονός ότι είναι αιτητής ασύλου και δεν έχει ακόμη αποφασιστεί τελεσίδικα η αίτηση του.
2. Εσφαλμένα αποφάσισε ότι το ζήτημα της αναβολής λήψης απόφασης επί του αιτήματος έκδοσης είναι αρμοδιότητα των αρμόδιων κρατικών αρχών και όχι του Δικαστηρίου.
3. Εσφαλμένα δεν έλαβε υπόψη ουσιώδη γεγονότα αλλά στήριξε την απόφαση του επί πεπλανημένων ευρημάτων του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

4. Εσφαλμένα απέρριψε αίτημα για προσκόμιση πρόσθετης μαρτυρίας από μέρους του εφεσείοντα.
5. Εσφαλμένα αποφάσισε ότι ο κίνδυνος παραβίασης του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) εκτιμάται σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στα πλαίσια της διαδικασίας έκδοσης και όχι εξέτασης της αίτησης πολιτικού ασύλου.
6. Εσφαλμένα έκρινε ως μετέωρη τη θέση του εφεσείοντα σε σχέση με ότι δεν δόθηκε ικανοποιητική αιτιολογία από το Δικαστήριο ως προς την απόρριψη της μαρτυρίας του εμπειρογνώμονα του.
7. Λανθασμένα αποφάσισε ότι ορθά το Επαρχιακό Δικαστήριο αποδέχθηκε ότι οι διπλωματικές εγγυήσεις και διαβεβαιώσεις των Αιγυπτιακών Αρχών από μόνες τους είναι ικανές να αποδείξουν την απουσία πραγματικού κινδύνου να υποστεί ο εφεσείων παραβιάσεις των δικαιωμάτων του στη βάση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ.
8. Η απόφαση του παραβιάζει το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ με τη συνέχιση της κράτησης του.

Σύμφωνα με τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως τα κατέγραψε το πρωτόδικο Δικαστήριο στην αρχή της απόφασης του, η ποινική δίωξη του εφεσείοντα στην Κύπρο σε σχέση με την αεροπειρατεία αναστάληκε με οδηγίες του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για σκοπούς έκδοσης του στην

Αίγυπτο. Στις 15/4/16 ο εφεσείων, εκκρεμούσης της διαδικασίας έκδοσης του, καταχώρησε αίτηση για πολιτικό άσυλο προβάλλοντας ως λόγο υποστήριξης της ότι στην περίπτωση επιστροφής του στην Αίγυπτο θα βασανιστεί και θα εκτελεστεί ενόψει της πολιτικής κατάστασης που διαμορφώθηκε εκεί. Η Υπηρεσία Ασύλου αν και διαπίστωσε ότι υπό οποιεσδήποτε άλλες περιστάσεις θα μπορούσε να αναγνωριστεί στον εφεσείοντα η ιδιότητα του πρόσφυγα, εφόσον συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 3 του περί Προσφύγων Νόμου του 2000 (Ν. 6(1)/2000) και του άρθρου 1Α της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, τον απέκλεισε από το καθεστώς του πρόσφυγα λόγω της πράξης της αεροπειρατείας, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 1ΣΤ(β) της Σύμβασης της Γενεύης και του άρθρου 5(1)(γ)(iv) του Νόμου 6(1)/2000. Εναντίον της απόφασης αυτής καταχωρήθηκε διοικητική προσφυγή ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων ενώ εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου για την έκδοση του εφεσείοντα, έφεση.

Προτού προχωρήσουμε με την εξέταση της ουσίας της έφεσης κρίνουμε σκόπιμο να παραθέσουμε το νομικό πλαίσιο και πεδίο εφαρμογής του προνομιακού εντάλματος *habeas corpus*, όπως έχει συνοψιστεί στην πρόσφατη *Πολιτική Έφεση αρ. 394/2014 Αναφορικά με την Αίτηση του*

Γεώργιον Χαρατσίδη, ημερ. 28/3/16, που αφορούσε σε έκδοση φυγόδικου. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα:

«Η νομολογία αναγνωρίζει τη δραστικότητα του προνομιακού εντάλματος Habeas Corpus ώστε άτομο το οποίο τελεί υπό παράνομη ή αδικαιολόγητη κράτηση, είτε από κρατικές Αρχές, είτε από ιδιώτη, να δύναται να απελευθερωθεί άμεσα. Όπου διαπιστώνεται το παράνομο της κράτησης, το ένταλμα εκδίδεται ex debito justitiae και σε τέτοια περίπτωση η θεραπεία δεν παρέχεται κατά διακριτική ευχέρεια. Ταυτόχρονα, το Habeas Corpus δεν αποτελεί τιμωρητικό μέτρο, ούτε μέτρο για αποζημίωση, εμπίπτει δε στην πολιτική φύσεως δικαιοδοσία, (*Ρωσική Ομοσπονδία (Ap. I) (2012) 1 A.A.D. 20*).»

Έχει επίσης αναγνωρισθεί από τη νομολογία ότι το Ανώτατο Δικαστήριο κατά την εξέταση αιτήματος για την έκδοση εντάλματος Habeas Corpus, δεν επενεργεί ως Εφετείο. Δεν μπορεί να αναθεωρήσει τα ευρήματα του Δικαστηρίου που αποφάσισε την έκδοση, αλλά περιορίζεται στην εξέταση κατά πόσο υπήρχε ικανοποιητική μαρτυρία που να δικαιολογούσε την έκδοση και κατά πόσο το Επαρχιακό Δικαστήριο ενήργησε εντός του δικαιοδοτικού του πλαισίου, (*Μελά (Ap. 3) (1998) 1 A.A.D. 1199, Hachem v. Διευθυντή Κεντρικών Φυλακών (1992) 1 A.A.D. 191* και *Katcho (2004) 1 A.A.D. 793*). Γενικά για το θέμα σχετικό είναι το σύγγραμμα του *Π. Αρτέμη: «Προνομιακά Εντάλματα»* παρ. 3.18 και 3.19).

Συναφώς προς τα ανωτέρω που είναι γενικής φύσεως με αναφορά στο ένταλμα Habeas Corpus, πρέπει να λεχθούν συμπληρωματικά και τα εξής: ιδιαιτέρως ως προς τις διαδικασίες που αφορούν θέματα έκδοσης φυγοδίκων, είναι σημαντικό να υπομνησθεί ο γενικός κανόνας ότι τα συμβαλλόμενα με τη Σύμβαση κράτη μέλη υπέχουν σχέση αμοιβαιότητας στην τήρηση των αντίστοιχων συμβατικών τους υποχρεώσεων σεβόμενα ταυτόχρονα τη διαφορετικότητα των νομικών συστημάτων και διαδικασιών. Η νομοθεσία που διέπει τις εκδόσεις φυγοδίκων, όπως και εκείνη που διέπει την αναζήτηση και παράδοση εκζητουμένων προσώπων και οι αντίστοιχες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις ή Αποφάσεις-Πλαίσιο, στηρίζεται στην εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών στο ποινικό σύστημα απονομής της δικαιοισύνης και στην τήρηση των αρχών που καθορίζονται από το Άρθρο 6(1) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, (*Κωνσταντίνος (Ντίνος) Μιχαηλίδης v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (2013) 1A.A.D 1764*, και *Gomes v. Government of Trimidal and Tobago (2009) UKHL 21*).

Η διακρατική συνεργασία επί των πιο πάνω θεμάτων είναι ένας από τους στόχους της αμοιβαιότητας που είναι αναγκαία για την ευόδωση του ευρύτερου σκοπού της καταπολέμησης του εγκλήματος σε διεθνή κλίμακα, (*Περέλλα (Ap. I) (1994) 1 A.A.D. 344, In re Hachem (1991) 1 A.A.D. 182*), στο πλαίσιο δε αυτό δίδεται ευρεία και φιλελευθερη ερμηνεία στα σχετικά νομοθετικά κείμενα (*Petrov (1996) 1 A.A.D. 856, και In re Mechanov (2001) 1 A.A.D. 1228*).»

Το πρωτόδικο Δικαστήριο στην απόφαση του συνόψισε κατ' αρχάς τους λόγους επί των οποίων στηρίζετο η αίτηση στους εξής τρεις δηλαδή (1)

ότι η κράτηση του εφεσείοντα παραβιάζει την αρχή της απαγόρευσης της επαναπροώθησης, (2) ότι η κράτηση παραβιάζει τα άρθρα 2 και 3 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 3 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Βασανιστηρίων και (3) ότι η κράτηση για σκοπούς έκδοσης στην Αίγυπτο συνιστά άδικο και καταπιεστικό μέτρο.

Όλοι οι λόγοι έφεσης περιστρέφονται ουσιαστικά γύρω από την παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης που προβλέπεται από το άρθρο 33(1) της Σύμβασης της Γενεύης και είναι το εξής:

«Ουδεμία Συμβαλλόμενη Χώρα θα απελαύνη ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, Πρόσφυγα, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή ελευθερία αυτών απειλούνται δια λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων.»

Ο ορισμός του «Πρόσφυγα» παρέχεται από το άρθρο 1(A) της Σύμβασης της Γενεύης και το άρθρο 3(1) του περί Προσφύγων Νόμου του 2000 (Ν. 6(1)/2000). Το τελευταίο άρθρο προβλέπει τα εξής:

«3(1) Ως πρόσφυγας αναγνωρίζεται το πρόσωπο που, λόγω βάσιμου φόβου καταδίωξης του για λόγους φυλετικούς, θρησκευτικούς, ιθαγένειας ή ιδιότητας μέλους συγκεκριμένου κοινωνικού συνόλου ή πολιτικών αντιλήψεων, είναι εκτός της χώρας της ιθαγενείας του και δεν είναι σε θέση, ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν είναι πρόθυμο, να χρησιμοποιήσει την προστασία της χώρας αυτής, ή πρόσωπο, που δεν έχει ιθαγένεια, το οποίο, ενώ είναι εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ως αποτέλεσμα αυτών των καταστάσεων, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του

φόβου αυτού, δεν είναι πρόθυμο να επιστρέψει σ' αυτή και στο οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 5.»

Παραθέτουμε επίσης το άρθρο 4(α) του ίδιου Νόμου επί του οποίου στηρίχθηκε ουσιαστικά ο εφεσείων προς υποστήριξη των θέσεων του:

«4. Η εφαρμογή του Νόμου αυτού διέπεται από τις πιο κάτω αρχές:

(α) Πρόσφυγας ή αιτητής δεν απελαύνεται σε χώρα ή δεν αποστέλλεται στα σύνορα χώρας όπου, λόγω φύλου, φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους συγκεκριμένου κοινωνικού συνόλου ή πολιτικών αντιλήψεων, η ζωή ή η ελευθερία του θα τεθεί σε κίνδυνο ή θα υποβληθεί σε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή καταδίωξη.»

Το καθεστώς του πρόσφυγα δεν εφαρμόζεται σε όλους τους αιτητές εφόσον στο άρθρο 5 του Νόμου 6(I)/2000 καθορίζονται οι περιπτώσεις όπου ένας αιτητής αποκλείεται από το καθεστώς αυτό.

Παραθέτουμε αυτούσιο το άρθρο 5(1)(γ)(i) και (ii) που μας ενδιαφέρει:

«5(1) Αιτητής αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα –

(α) .....

(γ) σε περίπτωση που υπάρχουν σοβαροί λόγοι ότι –

(i) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτιστεί με σκοπό την αντιμετώπισή τους, ή

(ii) έχει διαπράξει σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα σε άλλη χώρα πριν από την έκδοση άδειας διαμονής βασισμένης στην αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα. Για τους σκοπούς της παρούσας υποπαραγράφου, η έννοια του σοβαρού μη πολιτικού

εγκλήματος περιλαμβάνει ιδιαίτερα σκληρές πράξεις, έστω και εάν διαπράττονται με υποτιθέμενο πολιτικό σκοπό, ή

.....»

Μέχρι δε την έκδοση απόφασης επί του αιτήματος για άσυλο από την Αναθεωρητική Αρχή, ο αιτητής ασύλου έχει, σύμφωνα με το άρθρο 8(1)(α)(i)(ii) του πιο πάνω Νόμου, αποκλειστικά για το σκοπό της διαδικασίας, δικαίωμα παραμονής στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές. Παραθέτουμε αυτούσιο το άρθρο:

«8.-(1)(α) Με την επιφύλαξη του εδαφίου (1Α) του παρόντος άρθρου και με την επιφύλαξη της παραγράφου (β) του εδαφίου (4) του άρθρου 16Δ, ο αιτητής έχει, αποκλειστικά για το σκοπό της διαδικασίας, δικαίωμα παραμονής στις ελεγχόμενες από την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας περιοχές, το οποίο δικαίωμα ισχύει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησής του μέχρι-

(i) Την ημερομηνία κατά την οποία λήγει άπρακτη η προθεσμία των εβδομήντα πέντε (75) ημερών για άσκηση προσφυγής δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος κατά απόφασης του Προϊσταμένου επί της εν λόγω αίτησης, ή

(ii) σε περίπτωση που ασκήθηκε η προαναφερόμενη προσφυγή εμπρόθεσμα, την ημερομηνία έκδοσης πρωτόδικης απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου επ' αυτής.»

Το δικαίωμα παραμονής σύμφωνα με το άρθρο 8(1)(δ) παύει να ισχύει, στην εξής περίπτωση:

«(δ) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις της παραγράφου (α), το προβλεπόμενο στην εν λόγω παράγραφο δικαίωμα παραμονής παύει να ισχύει σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας προτίθενται να παραδώσουν ή εκδώσουν τον αιτητή -

- (i) σε άλλο κράτος μέλος είτε δυνάμει των περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και των Διαδικασιών Παράδοσης Εκζητουμένων Μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκή Ένωσης Νόμων του 2004 και 2006 είτε άλλως πως, ή
- (ii) σε τρίτη χώρα, ή
- (iii) σε διεθνές ποινικό δικαστήριο.»

Παραθέτουμε επίσης το άρθρο 8(1)(ε) που είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το άρθρο 8(1)(δ) ανωτέρω:

«(ε) Η αναφερόμενη στην παράγραφο (δ) έκδοση αιτητή σε τρίτη χώρα επιτρέπεται μόνο εφόσον η αποφασίζουσα την έκδοση αρχή ικανοποιείται ότι η απόφαση περί της έκδοσης δεν οδηγεί σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση η οποία να παραβαίνει την παράγραφο (α) του άρθρου 4 ή τις υποχρεώσεις της Δημοκρατίας βάσει του διεθνούς δικαίου ή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

Είναι φανερό ότι η έκδοση αιτητή ασύλου σε τρίτη χώρα σύμφωνα με τις υποπαραγράφους (δ) και (ε) του άρθρου 8(1) δεν είναι ανεξέλεγκτη αλλά επιτρέπεται μόνο όταν η αποφασίζουσα την έκδοση αρχή ικανοποιηθεί ότι η απόφαση δεν οδηγεί σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση η οποία να παραβαίνει την παράγραφο 4(α) του ίδιου Νόμου ή τις υποχρεώσεις της Δημοκρατίας στη βάση του Διεθνούς Δικαίου ή του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημειώνεται ότι στο άρθρο 8 του Νόμου 6(I)/2000 έχουν ενσωματωθεί τα διαλαμβανόμενα στα άρθρα 9 και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/EΕ της 26^{ης} Ιουνίου 2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της

Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία παρέχουν δικαίωμα παραμονής σε αιτούντα ασύλου μέχρις ότου εξεταστεί η αίτηση του και τα οποία προβλέπουν τα εξής:

«Άρθρο 9 Δικαίωμα παραμονής στο κράτος μέλος έως ότου εξετασθεί η αίτηση

1. Στους αιτούντες επιτρέπεται να παραμείνουν στο κράτος μέλος, αποκλειστικά για το σκοπό της διαδικασίας, μέχρις ότου η αποφαίνομενη αρχή λάβει την απόφασή της σύμφωνα με τις πρωτοβάθμιες διαδικασίες που ορίζονται στο κεφάλαιο III. Το εν λόγω δικαίωμα παραμονής δεν θεμελιώνει δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να δεχθούν εξαίρεση μόνο όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση που προβλέπεται στο άρθρο 41 ή όταν προτίθενται να παραδώσουν ή να εκδώσουν, ανάλογα με την περίπτωση, ένα πρόσωπο είτε σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει υποχρεώσεων στο πλαίσιο ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως ⁽²⁾ ή άλλως, είτε σε τρίτη χώρα, ή, τέλος, σε διεθνή ποινικά δικαστήρια.
3. Ένα κράτος μέλος δύναται να εκδώσει έναν αιτούντα σε Τρίτη χώρα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 μόνο εφόσον οι αρμόδιες αρχές έχουν πεισθεί ότι η απόφαση για την έκδοση δεν θα οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση κατά παράβαση των διεθνών και ενωσιακών υποχρεώσεων του εν λόγω κράτους μέλους.

Άρθρο 46 Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής

- .....
5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους αιτούντες να παραμείνουν στο έδαφός τους μέχρι να λήξει η προθεσμία εντός της οποίας μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους σε πραγματική προσφυγή και, σε περίπτωση άσκησης εντός της προθεσμίας του εν λόγω δικαιώματος, εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής.»

Με τη γραπτή αγόρευση της δικηγόρου του προς υποστήριξη των λόγων έφεσης, ο εφεσείων προβάλλει την εισήγηση ότι μόνο μετά την έκδοση τελικής απόφασης επί του αιτήματος του για άσυλο, που είναι η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου, το κράτος είναι σε θέση να πειστεί ότι δεν υπάρχει ο κίνδυνος παραβίασης της αρχής της επαναπροώθησης. Σημειώνεται ότι κατά την πρωτόδικη διαδικασία η θέση που προωθήθηκε

από τον εφεσείοντα και εξετάστηκε από το Δικαστήριο ήταν διαφορετική, ότι δηλαδή εφόσον η απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου έχει προσβληθεί με ιεραρχική προσφυγή, ο αιτητής διατηρεί το καθεστώς του αιτητή ασύλου και απαγορεύεται η έκδοση του. Στην προφορική της αγόρευση η δικηγόρος του εφεσείοντα διευκρίνισε ότι σήμερα εκκρεμεί μόνο η προσφυγή του εφεσείοντα στο Διοικητικό Δικαστήριο προφανώς γιατί είχε απορριφθεί η ιεραρχική του προσφυγή.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο στηριζόμενο στις πρόνοιες του άρθρου 33 (1) της Σύμβασης της Γενεύης και των άρθρων 4(a) και 5(1)(γ)(i) και (ii) του Νόμου 6(1)/2000 απέκλεισε τον εφεσείοντα του δικαιώματος παραμονής στη Δημοκρατία.

Έκρινε, με αναφορά σε πρόνοιες των Κατευθυντήριων Οδηγιών για την έκδοση και τη Διεθνή Προστασία των Προσφύγων της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, και ιδιαίτερα στην παράγραφο 66, ότι η διαδικασία έκδοσης και η διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα είναι διαφορετικές διαδικασίες με διαφορετικούς σκοπούς, διέπονται δε από διαφορετικά νομικά κριτήρια και δεν απαγορεύεται η παράλληλη προώθηση τους. Περαιτέρω αναφέρει ότι θα πρέπει να δίνεται από το Δικαστήριο η δέουσα βαρύτητα στις Οδηγίες αυτές υπό το φως της υποχρέωσης των Συμβαλλομένων Μελών,

δυνάμει του άρθρου 35 της Σύμβασης της Γενεύης, να διευκολύνουν το έργο του Υπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες της επιτήρησης εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης. Κατέληξε στη συνέχεια ότι η κράτηση του εφεσείοντα για σκοπούς έκδοσης του στην Αίγυπτο δεν κατέστη παράνομη επειδή δεν έχει ακόμη εκδοθεί τελική απόφαση επί του αιτήματος του για άσυλο. Έκρινε, με αναφορά στην υπόθεση *Saadi v. Italy (2009) 49 EHRR 30*, ότι ο κίνδυνος, σε περίπτωση επιστροφής του εφεσείοντα στη χώρα του, παραβίασης των δικαιωμάτων του εκτιμάται σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, από το Δικαστήριο που εξετάζει την αίτηση έκδοσης στη βάση της ενώπιον του μαρτυρίας και όχι στα πλαίσια των διαδικασιών της εξέτασης της αίτησης ασύλου.

Το κύριο παράπονο του εφεσείοντα, όπως αναδύεται από τους λόγους έφεσης και την αιτιολογία που τους υποστηρίζει αλλά και από την αγόρευση της δικηγόρου του, είναι ότι εφόσον η Υπηρεσία Ασύλου αναγνώρισε τον εφεσείοντα ως πρόσφυγα, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι υπάρχει βάσιμος φόβος δίωξης στη χώρα του, παράνομα αποκλείστηκε από το καθεστώς του πρόσφυγα, λόγω των αδικημάτων που διέπραξε,

παραβιάζοντας τοιουτοτρόπως τα δικαιώματα του που απορρέουν από το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκ διαμέτρου αντίθετη ήταν η θέση της εφεσίβλητης ότι δηλαδή ουδέποτε η Υπηρεσία Ασύλου ή το πρωτόδικο Δικαστήριο αναγνώρισαν τον εφεσείοντα ως πρόσφυγα.

Εξετάσαμε με μεγάλη προσοχή όλα τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον μας σε συνάρτηση με τα όσα ανέφερε η δικηγόρος του εφεσείοντα κατά την αγόρευση της.

Όπως αναφέρθηκε στην *Πολιτική Έφεση αρ. 154/17 Ανδρέας Γεωργίου v. Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 6/7/17:*

«Είναι θεμελιωμένη αρχή της νομολογίας μας ότι πρωταρχικό ρόλο στην αξιολόγηση της μαρτυρίας έχει το πρωτόδικο Δικαστήριο. Το Εφετείο επεμβαίνει σπάνια, εκεί μόνο που η αξιολόγηση κρίνεται ως παράλογη ή μη βασισμένη σε γεγονότα (βλ. *Akridas v. Eman (Buses) Ltd κ.α. (2012) 1 A.A.D. 355*).»

Το πρωτόδικο Δικαστήριο για να καταλήξει σε απόρριψη της αίτησης προέβη σε αριθμό ευρημάτων και άλλων παρατηρήσεων ανατρέχοντας

στη μαρτυρία που δόθηκε κατά τη διαδικασία της έκδοσης στο Επαρχιακό Δικαστήριο. Εκτός από την αναφορά στο ιστορικό της υπόθεσης ότι:

«Η Υπηρεσία Ασύλου» παρόλο που έκρινε πως υπό οποιεσδήποτε άλλες περιστάσεις θα μπορούσε να αναγνωριστεί στον αιτητή η ιδιότητα του πρόσφυγα»

που αναφέραμε πιο πάνω, το πρωτόδικο Δικαστήριο προβαίνει επίσης στις εξής διαπιστώσεις:

«Η απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου να αποδώσει στον αιτητή ο οποίος δεν έχει αναγνωριστεί ως πρόσφυγας, το «ευεργέτημα της αμφιβολίας» λόγω των πολιτικών απόψεων που εξέφρασε εναντίον της σημερινής κυβέρνησης της Αιγύπτου, κατά τη διάρκεια της αεροπειρατείας και ακολούθως με τη σύλληψη του από τις Κυπριακές Αρχές, υπό το φως των πιο πάνω νομολογιακών αρχών, δεν βοηθά την υπόθεση του. Σημειώνεται δε ότι στο τέλος της έκθεσης αναφέρεται:

«Παράλληλα από τα παραπάνω και δεδομένου ότι, δεν επιβεβαιώθηκε περίπτωση ο αιτών να υποστεί απάνθρωπη ή εξεντελιστική μεταχείριση, κρίνεται ότι δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του Άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή του Άρθρου 3 της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων.»

Έκρινε στη συνέχεια ότι η προσέγγιση του Επαρχιακού Δικαστηρίου με βάση τα στοιχεία που είχαν παρουσιαστεί ενώπιον του ήταν εύλογη.

Τα πιο πάνω ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου συμφωνούν και με την ίδια την απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου που επισυνάφθηκε ως τεκμήριο στην Αίτηση 121/16 για habeas corpus και με τα άλλα έγγραφα του φακέλου. Συνεπώς η θέση του εφεσείοντα ότι η Υπηρεσία Ασύλου τον αναγνώρισε ως πρόσφυγα δεν ευσταθεί. Τα ίδια ισχύουν και για τη θέση που πρόβαλε πρωτόδικα, ότι σε περίπτωση έκδοσης του θα υποστεί

απάνθρωπη ή εξευτελιστική συμπεριφορά από τις Αιγυπτιακές Αρχές. Το πρωτόδικο Δικαστήριο εξέτασε εν εκτάσει τους προβληθέντες ισχυρισμούς σε συνάρτηση με τα ενώπιον του στοιχεία και έκρινε ότι δεν επιβεβαιώθηκαν, γι' αυτό και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ ή του άρθρου 3 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Βασανιστηρίων. Δεν κρίνουμε σκόπιμο να παραθέσουμε τα σχετικά σημεία από την πρωτόδικη απόφαση τα οποία καταλαμβάνουν ένα πολύ μεγάλο μέρος της. Σημασία έχει ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εξέτασε όλα τα επιχειρήματα του εφεσείοντα που προβλήθηκαν πρωτόδικα και με αναφορά σε νομολογία (*R (Ullah) v Special Adjudicator (2004) 2 AC323, Soering v United Kingdom (1989) 11 EHRR439* και *K v Russia (2013) ECHR 451 κ.α.*) κατέληξε σε μια καθόλα τεκμηριωμένη διαπίστωση ότι δεν τίθεται θέμα βασανιστηρίων ή ότι ο εφεσείων δεν θα τύχει δίκαιης δίκης, που επιβεβαιώνεται εξάλλου και από το φάκελο της πρωτόδικης διαδικασίας, στην οποία στήριξε και την απορριπτική του απόφαση.

Ο εφεσείων παραπονείται επίσης (Λόγος έφεσης 2) ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε ότι οι κρατικές υπηρεσίες και όχι το Δικαστήριο είναι αρμόδια για την αναβολή λήψης απόφασης επί του αιτήματος για έκδοση. Έχουμε ανατρέξει στο σχετικό σημείο της απόφασης και διαπιστώνουμε ότι η αναφορά αυτή του πρωτόδικου

Δικαστηρίου ακολουθεί διάφορα σχόλια του ως προς τη θέση της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και την παρατήρηση του ότι είναι σημαντικό να προηγείται της απόφασης για έκδοση οριστική απόφαση επί του αιτήματος για πολιτικό άσυλο με το οποίο να καθορίζεται το καθεστώς του εκζητούμενου. Η τελευταία αναφορά του εντοπίζεται και στην Οδηγία 66 των Κατευθυντήριων Οδηγιών για την Έκδοση και τη Διεθνή Προστασία Προσφύγων. Καταλήγει δε ότι σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να χρειαστεί να αναβληθεί η λήψη απόφασης επί του αιτήματος για έκδοση που δεν είναι ζήτημα που θα πρέπει να απασχολήσει το Δικαστήριο. Δεν κρίνουμε οτιδήποτε το μεμπτόν ως προς τις πιο πάνω παρατηρήσεις του Δικαστηρίου ιδωμένες εντός του ευρύτερου πλαισίου που έχουν λεχθεί και όχι αποσπασματικά απομονωμένες όπως έπραξε η δικηγόρος του εφεσείοντα. Όπως παραδέχεται και ο εφεσείων με τους λόγους έφεσης του, το αίτημα έκδοσης ελέγχεται από το Δικαστήριο αλλά παραμένει και η εξουσία του Υπουργού Δικαιοσύνης να αποφασίσει στο τέλος αν θα εγκρίνει την έκδοση ή όχι.

Ένας από τους λόγους έφεσης (Λόγος έφεσης 3) αφορά στο ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη ουσιώδη γεγονότα ή ενήργησε

υπό καθεστώς πλάνης, όπως όταν έκρινε ότι η αεροπειρατεία δεν είχε πολιτική χροιά.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο επιλήφθηκε της εισήγησης ότι η αεροπειρατεία από μέρους του εφεσείοντα δεν ενείχε πολιτική χροιά και την απέρριψε με αναφορά σε νομολογία, εξηγώντας τους λόγους για την απόφαση του αυτής.

Παραθέτουμε αυτούσιο το σχετικό απόσπασμα:

« Ο αιτητής, στη θέση ότι η κράτηση του για σκοπούς έκδοσης συνιστά άδικον και καταπιεστικό μέτρο, λόγω του ότι οι κατηγορίες εναντίον του δεν έγιναν καλή τη πίστη ή προς το συμφέρον της δικαιοσύνης αλλά λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων και της κριτικής την οποία αυτός άσκησε εναντίον της Αιγυπτιακής Κυβέρνησης (βλ. άρθρο 10(3)(γ) του Ν.70/1970), εντάσσει και τη διάπραξη της αεροπειρατείας, η οποία, εισηγείται, συνιστά από μόνη της πολιτική πράξη και έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων που θέτουν τη ζωή του σε κίνδυνο σε περίπτωση έκδοσης του στην Αίγυπτο.

Μπορεί να λεχθεί ευθύς εξαρχής ότι η αεροπειρατεία από μόνη της δεν συνιστά πολιτική πράξη ούτε αποκλείει αυτόν που τη διέπραξε από το καθεστώς του πρόσφυγα. Η κάθε περίπτωση εξαρτάται από τα δικά της περιστατικά. (Βλ., μεταξύ άλλων, παρ. 85 και 86 του *Background Note on the Application of the Exclusion Clauses: Article 1F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees*, (UNHCR)).

Οι συνήγοροι δεν έχουν επικαλεσθεί οποιαδήποτε αυθεντία σε σχέση με την ερμηνεία της φράσης «πολιτική πράξη». Πρόκειται για φράση που, όπως αναφέρουν σχολιαστές, είναι δύσκολο να ερμηνευθεί. Ωστόσο, θεωρώ χρήσιμες, για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, τις ερμηνείες που δόθηκαν στις αγγλικές αποφάσεις *T v Secretary of State for the Home Department* [1996] AC 742 και *Schtraks v. Government of Israel and Others* [1962] UKHL 4. Στην πρώτη, αναφέρεται από το δικαστή Lord Lloyd of Berwick ότι:

«A crime is a political crime for the purposes of article 1F(b) of the Geneva Convention if, and only if (1) it is committed for a political purpose, that is to say, with the object of overthrowing or subverting or changing the government of a state or inducing it to change its policy; and (2) there is a sufficiently close and direct link between the crime and the alleged political purpose. In determining whether such a link exists, the court will bear in mind the means used to achieve the political end, and will have particular regard to whether the crime was aimed at a military or governmental target, on the one hand, or a civilian target on the other, and in either

event whether it was likely to involve the indiscriminate killing or injuring of members of the public.»

Στη δεύτερη, λέχθηκε από το δικαστή Viscount Radcliffe:

«In my opinion the idea that lies behind the phrase "offence of a political character" is that the fugitive is at odds with the state that applies for his extradition on some issue connected with the political control or government of the country. The analogy of "political" in this context is with "political" in such phrases as "political refugee", "political asylum" or "political prisoner". It does indicate, I think, that the requesting state is after him for reasons other than the enforcement of the criminal law in its ordinary, what I may call its common or international, aspect. It is this idea that the judges were seeking to express in the two early cases of *Re Castioni* n(16) and *Re Meunier* n(17) when they connected the political offence with an uprising, a disturbance, an insurrection, a civil war or struggle for power: and in my opinion it is still necessary to maintain the idea of that connection.»

Το αδίκημα της αεροπειρατείας και τα λοιπά αδικήματα για τα οποία ζητείται η έκδοση του αιτητή είναι αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου. Τα περιστατικά της υπόθεσης δεν είναι τέτοια που να αποδίδουν σε αυτά πολιτική χροιά. Όπως διαπιστώθηκε και πρωτοδίκως, απουσιάζει μαρτυρία η οποία να θέτει τον αιτητή σε αντιπαράθεση με την Αιγυπτιακή Κυβέρνηση λόγω των πιστεύω και των πεποιθήσεων του. Αποτέλεσε δε εύρημα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι ο αιτητής «ελεύθερα μπορούσε να πηγαινοέρχεται εντός ή εκτός Αιγύπτου χωρίς προβλήματα» και οι αρχές ασχολούνταν μαζί του, ως έχει αναφερθεί, «μόνο κατόπιν συλλήψεων του λόγω χρήσης πλαστών διαβατηρίων». Ούτε αποδείχθηκε οποιαδήποτε δραστηριότητα του αιτητή η οποία να επιτρέπει τον χαρακτηρισμό των πράξεων που του αποδίδονται ως «πράξεις πολιτικού χαρακτήρα», όπως έχει ερμηνευθεί ο όρος στην παραπάνω νομολογία. Περαιτέρω, δεν υπάρχει αξιόπιστη μαρτυρία ότι οι κατηγορίες εναντίον του αιτητή δεν έγιναν καλή τη πίστη αλλά αντίθετα με σκοπό την πολιτική δίωξη του. Αντί αυτών, υπάρχουν οι διαβεβαιώσεις των Αιγυπτιακών Αρχών ότι τα κίνητρα της δίωξης δεν είναι πολιτικά. Κατά τεκμήριο οι δημόσιες αρχές των συμβληθέντων κρατών ενεργούν με καλή πίστη. Όποτε δε εγείρεται θέμα πως η δίωξη ενός εκζητούμενου γίνεται για πολιτικά ή άλλα κίνητρα, το βάρος απόδειξης το φέρει αυτός (*Γενικός Εισαγγελέας v. Konovalova*, Πολ. Εφ. 436/11, ημερ. 30.9.2015). Ο αιτητής δεν έχει αποσείσει το εν λόγω βάρος.»

Δεν κρίνουμε την προσέγγιση αυτή του πρωτόδικου Δικαστηρίου καθ' οιονδήποτε τρόπο τρωτή. Σημειώνεται ότι ο ίδιος ο εφεσείων στη γραπτή του κατάθεση στην Αστυνομία, που είναι τεκμήριο στο φάκελο της πρωτόδικης διαδικασίας, αναφέρει καθαρά ότι ήταν για προσωπικούς οικογενειακούς του λόγους που προέβη στην αεροπειρατεία.

Συγκεκριμένα αναφέρει ότι τα τελευταία 24 χρόνια περίπου δεν είδε ούτε είχε επικοινωνία με την οικογένεια του, γι' αυτό εδώ και χρόνια σκεφτόταν τρόπους να έλθει στην Κύπρο να τη δει. Σε άλλο σημείο δε αναφέρει ότι ο μόνος λόγος που έγραψε το σημείωμα που απευθύνετο στη σύζυγο του με αίτημα την απελευθέρωση γυναικών που κρατούντο παράνομα στην Αίγυπτο για πολιτικούς λόγους ήταν για να του φέρουν να δει τη σύζυγο του και να μιλήσει μαζί της.

Συνοψίζοντας θα πρέπει να λεχθεί ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο εξέτασε όλα τα εγερθέντα ενώπιον του θέματα και απέρριψε τις εισηγήσεις που πρόβαλε ο εφεσείων, παραθέτοντας το σκεπτικό που το οδήγησε στις επιμέρους διαπιστώσεις του στο οποίο δεν εντοπίζουμε οτιδήποτε το επιλήψιμο.

Ως προς το λόγο έφεσης 4 που αφορά στην ενδιάμεση απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου με την οποία απέρριψε αίτημα του εφεσείοντα να προσκομίσει περαιτέρω μαρτυρία προς απόδειξη του ισχυρισμού του ότι στην περίπτωση έκδοσης του στην Αίγυπτο θα υποστεί βασανιστήρια και άλλη απάνθρωπη συμπεριφορά, ο καλύτερος οδηγός είναι σίγουρα η ίδια η απόφαση ημερ. 19/1/17 που βρίσκεται στο φάκελο της πρωτόδικης διαδικασίας, στην οποία έχουμε ανατρέξει. Το Δικαστήριο στην απόφαση

του αναφέρει τους λόγους που το οδήγησαν στην απόρριψη της σχετικής αίτησης. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα:

«Εν προκειμένω, η κατά τον αιτητή έλλειψη καλής πίστης εκ μέρους των Αιγυπτιακών Αρχών συναρτάται με τη θέση του ότι οι κατηγορίες που αντιμετωπίζει έγιναν λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων και της κριτικής στην οποία προέβη εναντίον της Αιγυπτιακής Κυβέρνησης. Ωστόσο, η παρούσα αίτηση δεν προωθείται στη βάση της θέσης αυτής, αφού καμιά αναφορά δεν γίνεται στην ένορκη δήλωση που τη συνοδεύει ότι τα έγγραφα που επιζητεί να προσκομίσει ο αιτητής ως συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία συναρτώνται με τη θέση αυτή, ούτε αποκαλύπτεται κάτι τέτοιο από το περιεχόμενο των ίδιων των εγγράφων. Διαπίστωση που σφραγίζει την τύχη της αίτησης.»

Συμφωνούμε απόλυτα με την πιο πάνω προσέγγιση του Δικαστηρίου που κρίνουμε ότι είναι συμβατή και με τη φύση της ενώπιόν του αίτησης, όπου η δικαιοδοσία του πρωτόδικου Δικαστηρίου είναι περιορισμένη. Το πρωτόδικο Δικαστήριο στην απόφαση του προβαίνει σε εκτενή ανάλυση της σχετικής νομοθεσίας και νομολογίας για να κρίνει κατά πόσο στην υπό κρίση περίπτωση παραβιάζεται η αρχή της απαγόρευσης της επαναπροώθησης και η διαπίστωση του ήταν αρνητική, παραθέτοντας τους λόγους για την κατάληξη του αυτή. Ο εφεσείων δεν παρουσίασε κανένα στοιχείο που να καθιστά την πρωτόδικη κρίση επί του θέματος καθ' οιονδήποτε τρόπο μεμπτή.

Από την πρωτόδικη απόφαση καθίσταται σαφές ότι ο εφεσείων δεν είχε παρουσιάσει ακριβή ή και ικανοποιητικά στοιχεία για τον κατ' ισχυρισμό κίνδυνο να υποβληθεί σε βασανιστήρια στην περίπτωση που εκδοθεί στην

Αίγυπτο. Σε σχέση με τη σημασία των διαβεβαιώσεων των Αιγυπτιακών Αρχών ότι θα σεβαστούν πλήρως τα δικαιώματα του εφεσείοντα και ότι τα αδικήματα που θα αντιμετωπίσει δεν επισύρουν τη θανατική ποινή, το πρωτόδικο Δικαστήριο σημειώνει στην απόφαση του ότι αυτές «μπορεί να μην είναι ικανοποιητικές ότι δεν θα υπάρξει παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ με την έκδοση του», στην περίπτωση που παρουσιαστεί αξιόπιστη μαρτυρία ότι ο εφεσείων κινδυνεύει να υποστεί βασανιστήρια, που δεν έχει παρουσιαστεί τέτοια μαρτυρία στην περίπτωση του εφεσείοντα. Η διαπίστωση αυτή του πρωτόδικου Δικαστηρίου, η ορθότητα της οποίας συνιστά αντικείμενο του λόγου έφεσης 7, μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους.

Παρέμεινε τέλος να εξεταστεί το αίτημα που υπέβαλε στο Δικαστήριο στο στάδιο των προφορικών αγορεύσεων η δικηγόρος του εφεσείοντα για προδικαστική παραπομπή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.) ερωτήματος ως προς την ερμηνεία των άρθρων 9(3) και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουνίου 2013, ενόψει των αντιφατικών προνοιών μεταξύ τους και του γεγονότος ότι δεν συμπληρώνει επαρκώς το ένα άρθρο το άλλο, ώστε

να καθίσταται σαφές κατά πόσο είναι επιτρεπτή η έκδοση του εφεσείοντα ενόσω αυτός διατηρεί το καθεστώς του αιτητή ασύλου.

Το προφορικό αίτημα προσέκρουσε στην ένσταση της άλλης πλευράς, η οποία με την αγόρευση της δικηγόρου της τονίζει την τακτική κωλυσιεργίας από πλευράς εφεσείοντα και το αβάσιμο του αιτήματος.

Παρά το προχωρημένο στάδιο που υποβάλλεται, κρίνουμε ορθό και δίκαιο όπως επιληφθούμε του αιτήματος λόγω της ιδιαίτερης φύσης της διαδικασίας και των ευαίσθητων θεμάτων που εγείρονται.

Έχουμε εξετάσει με προσοχή τις θέσεις που πρόβαλε η δικηγόρος του αιτητή. Το θέμα της προδικαστικής παραπομπής στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διέπεται από το άρθρο 267 (πρώην 234) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.). Το άρθρο αυτό παρέχει τη δυνατότητα σε Δικαστήριο κράτους μέλους, του οποίου οι αποφάσεις υπόκεινται σε εσωτερικά ένδικα μέσα, εφόσον κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για τους σκοπούς έκδοσης της δικής του απόφασης να παραπέμψει το ζήτημα στο ΔΕΕ. Από πλευράς εθνικού δικαίου σχετική πρόνοια για τη δυνατότητα παραπομπής

στο ΔΕΕ περιέχεται στο άρθρο 34Α του περί Δικαστηρίων Νόμου (Ν. 14/60).

*Στην πολύ πρόσφατη υπόθεση **Πρόεδρος της Δημοκρατίας v Βουλής των Αντιπροσώπων, Αναφορά 5/16, ημερ. 5.4.2017*** έχουν συνοψισθεί από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι αρχές στη βάση των οποίων Εθνικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραπέμπει ζήτημα στο Δ.Ε.Ε. ως προδικαστική παραπομπή. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα:

«Είναι γνωστές οι αρχές με βάση τις οποίες εθνικό Δικαστήριο στην Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται ή υποχρεούται, αν είναι τελευταίου βαθμού, να παραπέμψει ζήτημα στο Δικαστήριο ως προδικαστική παραπομπή. Η προδικαστική παραπομπή διέπεται από το άρθρο 267 της Συνθήκης το οποίο καθορίζει ότι με προδικαστική απόφαση το Δικαστήριο αποφαίνεται επί της ερμηνείας της Συνθήκης, του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των οργάνων της κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και επί της ερμηνείας των καταστατικών των οργανισμών που ιδρύθηκαν με πράξη του Συμβουλίου. Το εθνικό Δικαστήριο αποστέλλει ερώτημα ακόμη και αυτεπαγγέλτως, έστω και αν το χρησιμοποιηθέν δικονομικό μέτρο από διάδικο είναι ελλιπές ή άκυρο, όπου το ίδιο το Δικαστήριο διαπιστώνει την προς τούτο αναγκαιότητα εφόσον κρίνει ότι το ανακύψαν ζήτημα είναι ουσιώδες και η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του κρίσης. Στο ημεδαπό δίκαιο έχει τεθεί σε ισχύ το άρθρο 34Α του περί Δικαστηρίων Νόμου αρ. 14/60, που στην ουσία επαναλαμβάνει τα πιο πάνω.

Αναγνωρίζονται εξαιρέσεις στη δυνατότητα ή υποχρέωση του εθνικού Δικαστηρίου να αποστείλει προδικαστικό ερώτημα όταν η ερμηνεία είναι τόσο προφανής που να μην χρειάζεται το εθνικό Δικαστήριο να ανατρέξει σε προτιγούμενη νομολογία του Δικαστηρίου επί του θέματος, αρχή γνωστή ως *acte claire* όπως έχει καθιερωθεί στην υπόθεση *Srl CILFIT v. Ministry of Health*, Case 283/1981 (1982) E.C.R. 3415. Επίσης εξαιρέση έχει καθιερωθεί στη βάση της αρχής του *acte éclairé*, η οποία τυγχάνει εφαρμογής όταν το ερώτημα που ανακύπτει έχει ήδη τύχει εξέτασης σε ουσιωδώς παρόμοιο ερώτημα και έχει απαντηθεί από το Δικαστήριο. Η Κυπριακή σχετική νομολογία επί των θεμάτων της προδικαστικής παραπομπής έχει αναφερθεί και συνοψισθεί σε αρκετές αποφάσεις μεταξύ των οποίων η *Cypra Ltd v. Δημοκρατίας* (2013) 3 Α.Α.Δ. 305 και *Kristian Bekefi κ.ά. v. Δημοκρατίας*, Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 42/2013 κ.ά., ημερ. 8.9.2015. Για το διαδικαστικό μέρος μιας παραπομπής έχει δημοσιευθεί ο προαναφερθείς περί Προδικαστικής

Παραπομπής στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων Διαδικαστικός Κανονισμός (Αρ. 1) του 2008, κατά τον οποίο Δικαστήριο δύναται να εκδώσει σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας σχετική διαταγή παραπομπής είτε αυτεπαγγέλτως, είτε κατόπιν αίτησης διαδίκου, εκθέτοντας σε Παράρτημα την παράκληση προς το Δικαστήριο για έκδοση προδικαστικής απόφασης εξειδικεύοντας το ερώτημα και όλα τα σχετικά στοιχεία που καθορίζονται στον Κανονισμό.»

Στην παρούσα περίπτωση, σημειώνουμε ότι η προφορική αίτηση παραπομπής έχει ως νομικό βάθρο το άρθρο 234 (τάρα 267) της Σ.Λ.Ε.Ε. και τα άρθρα 9(3) και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/EΕ, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΔΕΕ. Το Δικαστήριο, σύμφωνα με τη Νομολογία, έχει δικαίωμα να αποστείλει στο ΔΕΕ ερώτημα, ακόμη και αυτεπάγγελτα.

Έχουμε ήδη παραθέσει πιο πάνω τις πρόνοιες των άρθρων 9 και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/EΕ που πραγματεύονται περί του δικαιώματος παραμονής ενός αιτητή ασύλου στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ερώτημα που τίθεται από τον εφεσείοντα, μέσω της προφορικής αγόρευσης της δικηγόρου του, αναφέρεται και επιβάλλει την ερμηνεία των πιο πάνω άρθρων της Οδηγίας σε σχέση με το κατά πόσο επιτρέπεται η έκδοση του εφεσείοντα στην Αίγυπτο, όπου έχει βάσιμο λόγο δίωξης του για τις πολιτικές του αντιλήψεις, ενώ διατηρείται το καθεστώς του αιτητή ασύλου εφόσον το θέμα εκκρεμεί.

Όπως επισημάνθηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο, οι δύο διαδικασίες, δηλαδή της έκδοσης και του καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα

είναι διαφορετικές και με διαφορετικούς σκοπούς και δεν απαγορεύεται η παράλληλη προώθησή τους. Αυτό προκύπτει από το άρθρο 66 των Κατευθυντήριων Οδηγιών της Υπάτης Αρμοστείας. Ο κίνδυνος παραβίασης των δικαιωμάτων του εφεσείοντα στην περίπτωση που εκδοθεί στην Αίγυπτο έχει εξεταστεί και αποφασιστεί από το Επαρχιακό Δικαστήριο, που επιλήφθηκε του αιτήματος για έκδοση, καθώς και από το πρωτόδικο Δικαστήριο και η απόφασή του τελευταίου είναι συμβατή με τα ενώπιον του στοιχεία και τη Νομολογία του ΕΔΑΔ [Βλ. *Saadi v Italy* (ανωτέρω)]. Αποφασίστηκε ότι στην περίπτωση του εφεσείοντα με την έκδοση του στην Αίγυπτο δεν παραβιάζεται η αρχή της μη επαναπροώθησης ώστε να του παρέχεται δικαίωμα παραμονής στην Κύπρο, προσέγγιση με την οποία, όπως εξηγήσαμε ανωτέρω, συμφωνούμε.

Θα πρέπει να λεχθεί ότι το αίτημα του εφεσείοντα για παραπομπή ερωτήματος στο ΔΕΕ, όπως το έθεσε η δικηγόρος του, ερμηνείας δηλαδή των άρθρων 9(3) και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/EΕ σε σχέση με το κατά πόσο επιτρέπεται η έκδοση του στην Αίγυπτο ενόσω εκκρεμεί η προσφυγή του, στην ουσία αποσκοπεί σε απόφαση του ΔΕΕ επί της συγκεκριμένης

περίπτωσης του εφεσείοντα και επί των εγειρομένων θεμάτων στην παρούσα διαδικασία.

Τα διαλαμβανόμενα στα άρθρα 9 και 46(5) της Οδηγίας 2013/32/EΕ των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΔΕΕ έχουν ενσωματωθεί, όπως αναφέραμε και πιο πάνω, στο άρθρο 8(1)(α) (δ) και (ε) του Νόμου 6(1)/2000 που προνοεί ότι το δικαίωμα παραμονής ενός αιτητή ασύλου παρατείνεται μέχρι την έκδοση της πρωτόδικης απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου επί της προσφυγής του, νοούμενου ότι η περίπτωση δεν εμπίπτει στην εξαίρεση όπου το κράτος μέλος προτίθεται να εκδώσει τον αιτητή όταν οι αρμόδιες αρχές έχουν ήδη πειστεί ότι η έκδοση δεν θα οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση παραβίαση της αρχής της μη επαναπροώθησης. Εξετάσαμε όπως και το πρωτόδικο Δικαστήριο το θέμα παραμονής του εφεσείοντα στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας και στη βάση του άρθρου 8 του Νόμου 6(1)/2000 του οποίου οι πρόνοιες είναι σαφείς χωρίς να χρήζουν ερμηνείας, και η κατάληξη μας είναι ότι στην περίπτωση του αιτητή δεν παραβιάζεται η αρχή της μη επαναπροώθησης με την έκδοση του εφεσείοντα.

Στην υπόθεση *Cypria Ltd v Δημοκρατίας (2013) 3 A.A.D. 305*, σε σχέση με το άρθρο 267 της Σ.Λ.Ε.Ε. (πρώην 234), αναφέρθηκε ότι το ΔΕΕ αποφαίνεται επί νομικών θεμάτων / ζητημάτων και δεν εφαρμόζει το Νόμο

επί των γεγονότων της υπόθεσης που είναι ενώπιόν του. Αναφέρθηκε, περαιτέρω, ότι το ΔΕΕ αποφαίνεται επί θεμάτων ερμηνείας και εγκυρότητας του Κοινοτικού Δικαίου και όχι του Εθνικού Δικαίου και της συμβατότητας του τελευταίου με το πρώτο. Επίσης, στην **Αναφορά 5/16** (ανωτέρω) τονίστηκε ότι είναι ανεπίτρεπτη η παραπομπή προδικαστικών ερωτημάτων που αποσκοπούν όχι στην ερμηνεία του Ενωσιακού Δικαίου που είναι ο σκοπός του άρθρου 267, αλλά στοχεύουν στον έλεγχο της συμβατότητας της εσωτερικής νομοθεσίας με το Ενωσιακό Δίκαιο.

Με την αιτούμενη παραπομπή ερωτήματος επιζητείται έμμεσα ο έλεγχος της συμβατότητας του άρθρου 8(1) του Νόμου 6(1)/2000 με το Κοινοτικό Δίκαιο που δεν άπτεται της αρμοδιότητας του ΔΕΕ.

Ενόψει των πιο πάνω κρίνουμε ότι η προδικαστική παραπομπή νομικού ερωτήματος στο ΔΕΕ δεν είναι επιτρεπτή αλλ' ούτε και απαραίτητη για την έκδοση της δικής μας κρίσης, στη βάση της ανωτέρω νομολογίας.

Καταλήγοντας κρίνουμε αναγκαίο να λεχθεί ότι στο στάδιο εξέτασης της έφεσης το ζητούμενο είναι κατά πόσο τα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου στοιχεία θεμελιώνουν παραβίαση της αρχής της μη

επαναπροώθησης και όχι αναθεώρησης της ορθότητας ουσιαστικά της
απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου για έκδοση του εφεσείοντα.

Η έφεση απορρίπτεται. Καμιά διαταγή για έξοδα.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

Δ.

/Κας

